

Ljus granit ersatte marmor

Hufvudstaden valde granit i stället för marmor när fastigheten Fyran i Nordstan i Göteborg skulle kläs med en ny fasad. Man ville helt enkelt undvika risken att upprepa samma misstag som gjorts med Finlandiahuset i Helsingfors.

TEXT PETER WILLEBRAND FOTO CHRISTER KJELLÉN

Redan när Hufvudstaden för fyra år sedan tillträdde som nya ägare av den klassiska fastigheten Fyran i Göteborg visste man att man måste göra något åt den befintliga fasaden i Carraramarmor. Den buktade och blottade hålrum. Stenen hade även förlorat hållfastheten.

– Fastighetens yttre var allmänt nedslitet. På vissa ställen kunde man föra in hela handen, säger Anders Nygren, chef för bolagets fastighetsutveckling.

Direkt efter förvärvet inleddes också ett arbete med att säkra upp fasaden, bland annat byggdes skyddsanordningar som skulle stoppa sten som riskerade att lossna och falla ner och krossa ett glastak som många människor passerade under.

– Säkerhetsarbetet var omfattande och pågick under hela första året, säger Anders Nygren.

I samband med utvärderingen

genomfördes även en inspektion av fasadelementen under plattorna.

– Via provborrningar kunde vi bland annat konstatera att det fanns en viss karbonatisering i betongelementen, och vi fick även inleda ett arbete som skulle hämma den utvecklingen.

När det senare kom till att välja en ny sten var det första spåret att ersätta den gamla Carraramarmor med en ny.

– Vi kontaktade Sveriges Tekniska Forskningsinstitut, SP och deras dotterbolag CBI för vägledning. De hade genomfört ett forskningsprojekt vid Nyköpings stadshus med koppling till marmorfasaden och bland annat utvärderat Ekebergsmarmor som alternativ.

Samtidigt fanns en historia av återkommande problem med Finlandiahuset i Helsingfors, där man använde Carrara på nytt, trots att det inte fungerade första gången.

– Vi hade lika höga ambitioner, men vågade helt enkelt inte ta risken att begå samma misstag, säger Anders Nygren.

GÖTEBORGSARKITEKTEN Sven Brolid, som ritade Fyran för Länsparbanken i början av 70-talet, var mycket inspirerad av Alvar Aalto. När man studerade den ursprungliga detaljplanen kunde man också konstatera att rekommendationen var en "ljus natursten", vilket öppnade upp för andra alternativ än marmor. Valet föll i stället på en ljus granit.

– När vi inte hittade en tillräckligt ljus svensk granit, gick vi över till Norge där vi kunde välja mellan flera sorter.

Totalt jämförde vi 6–7 stycken, även en italiensk granit ingick bland dem.

I slutomgången stod valet mellan tre sorter: Stören, Kuru eller Ice Green.

– Det är viktigt att kunna ställa alternativ mot varandra eftersom stenkostnaderna lätt drar i väg i stora projekt.

TILL SIST FÖLL valet på Ice Green, som bryts utanför Trondheim. Råblocken levererades av Hallindens Granit.

– Den finns även i fasaden på Operan i Oslo, ett bra exempel för oss.

Fasadytan i Fyran är totalt 4 000 kvadratmeter.

– Det är en komplicerad process att få alla ytor och sidor av huset att hålla samma ton. Vi har följt processen hela vägen på plats, från stenbrottet till Italien där den sågades upp i skivor som vi sedan sorterade ut. Vi valde en flammad yta eftersom den upplevs som ljusare.

Anders Nygren betonar stenvalets betydelse för långsiktigheten i ett fastighetsprojekt av den här omfattningen.

– Vi har renoverat fönstren och bytt ut kramlor i fasaden. Vi har även byggt in arkaderna i gatuplan mot Östra Hamngatan, en förändring som skapar attraktivare butikslokaler samt en trevligare och mer levande gatumiljö.

I samband med fasadrenoveringen har även fastighetens entréer renoverats och där har carraramarmor använts.

– Besökare och hyresgäster ska få ett bra första intryck av fastigheten. Marmor ger en varm och välkomnande känsla, säger Anders Nygren. ■

Redan i slutet av 70-talet noterades krökta marmorplattor och minskad hållfasthet.

Projekt: Fyran, Nordstan, Göteborg.

Beställare: Hufvudstaden.

Stenentreprenör: Stenentreprenader i Hesselholm.

Stenleverantör: Hallindens Granit. (Fasadbeklädnad av Ice Green granit, 4000 m².)

BAKGRUND

FYRANS FASAD

I detaljplanen finns skyddsbestämmelser som rör förbud mot rivning samt varsamhetskrav.

I ett tidigt skede anlätades Wingårdhs Arkitekter för att utreda en utvecklingspotential. Det stod snabbt klart att den befintliga fasadgestaltningen skulle behållas och endast fasadstenen skulle bytas – allt för att följa skyddsbestämelsen som betonar att fasaden ska vara av en ljusgrå natursten och att den skulpturala karaktären ska bibehållas.

Östra Hamngatan 26-28

Östra Hamngatan 26-28